

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 216/2017 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen EU:n uusiutuvan energian direktiivin ja sähkömarkkinadirektiivin mukaisista energiayhteisöistä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Antero Vartian /vihr ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 216/2017 vp:

Millä lainsäädäntö- tai muilla sääntelymuutoksilla hallitus aikoo edistää energiayhteisöjen toimintaa direktiiviesitysten edellyttämällä tavalla ja

mikä on valtioneuvoston kanta direktiivien esittämien energiayhteisöjen toiminnan mahdollistamiseen ja millaisia argumentteja aiheesta Suomi tämän pohjalta tuo esiin EU-ministerineuvostossa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Komissio antoi ehdotuksen uusiutuvista energialähteistä peräsin olevan energian käytön edistämiseksi (*uusiutuvan energian direktiivi*) ja ehdotuksen direktiiviksi sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä (*sähkömarkkinadirektiivi*) 30 päivänä marraskuuta 2016 osana ns. puhtaan energian pakettia. Ehdotusten käsittely neuvoston alaisessa energiatyöryhmässä on alkanut kevään 2017 aikana.

Uusiutuvaa energiaa koskeva direktiiviehdotus sisältää paljon uusia asiakokonaisuuksia sekä merkittäviä muutoksia nykyiseen sääntelyyn, joten tässä vaiheessa useimmat jäsenvaltiot Suomi mukaan lukien ovat esittäneet kysymyksiä komissiolle eri ehdotusten tavoitteista ja tulkinnoista sekä alustavia näkemyksiään joihinkin artikloihin. Vastaavasti myös sähkömarkkinadirektiivin osalta on käyty alustavia keskusteluita. Tässä vaiheessa itse tuotettua uusiutuvaa energiaa koskevaa 21 artiklaa ja uusiutuvaa energiaa tuottavaa yhteisöjä koskevaa 22 artiklaa sekä sähkömarkkinadirektiivin energiayhteisöjä koskevaa 16 artiklaa on käsitelty hyvin yleisesti. Euroopan parlamentin ja neuvoston lainsäädäntömenettelyssä näihinkin artikloihin tehdään todennäköisesti muutoksia, joten näiden artiklojen lopullinen sisältö ei ole tiedossa vielä tässä vaiheessa. Kansallinen toimeenpano tulee ajankohtaiseksi sen jälkeen, kun direktiivin lopullisesta sisällöstä on päätetty. Tämä tapahtunee aikaisintaan vuonna 2018.

Komissio on työryhmäkäsittelyn aikana pyrkinyt selventämään energiayhteisöjen roolia ja yleisesti direktiivien sanamuotoja. Selvennökset ovat olleet osin ristiriitaisia direktiivien välillä ja etenkin sähkömarkkinadirektiivin osalta myös sisäisesti. Tämä vaikeuttaa tulkintaa siitä, mihin komissio sääntelyllä pyrkii ja hankaloittaa kansallisen toimeenpanon suunnittelua.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 216/2017 vp

Valtioneuvosto suhtautuu positiivisesti energiayhteisöjen asiakkaille luomiin mahdollisuuksiin. Valtioneuvosto pitää direktiivineuvotteluissa tärkeänä, että myös paikallisilla pienillä energiantuottajilla on oikeus tuottaa, kuluttaa, varastoida ja myydä itse tuottamaansa energiaa ilman kohutuuttomia menettelyitä ja maksuja, jotka eivät vastaa kustannuksia. Suomessa yksityiset henkilöt, yritykset ja julkiset yhteisöt voivat perustaa erilaisia yhtiöitä tai osuuskuntia energiantuotantoon ja siihen liittyviin toimintoihin kyseisiä yhteisömuotoja koskevan lainsäädännön mukaisesti. Suomessa sääntely ei rajoita erilaisten toimijoiden mahdollisuutta tuottaa itse kuluttamaansa lämpöä, jäähdystystä tai sähköä. Myös verkkoon syötetylle sähkölle on useita ostajia. Sähkömarkkinoihin liittyvässä Euroopan unionin sääntelyssä valtioneuvosto ajaa avoimia sähkömarkkinoita, jossa kaikki tuotanto, myös hajautettu uusiutuvan energia, voidaan liittää verkkoon kohutuullisin ja syrjimättömin ehdoin ja jossa tuottajat vastaavat mahdollisen ylijäämänsähkön myynnistä verkon kautta muille osapuolille. Valtioneuvosto katsoo, että tämä tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu tulee varmistaa myös direktiivineuvotteluissa. Valtioneuvosto katsoo, että direktiivien jatkoneuvotteluissa tulee lisäksi varmistaa, että uusiutuvan energian yhteisöjä ja energiayhteisöjä koskeva sääntely on myös tasapuolista muita sähköverkon asiakkaita kohtaan.

Työ- ja elinkeinoministeriön perustamassa älyverkkotyöryhmässä on käsitelty sähkömarkkina-direktiivin energiayhteisöjä laajasti. Työryhmässä on suhtauduttu lähtökohtaisesti energiayhteisöihin positiivisesti etenkin nykyisten asunto-osakeyhtiöissä toteutettujen kokeilujen perusteella. Työryhmä onkin ottanut alustavasti myönteisen kannan taloyhtiön sisällä toteutettaviin yhteisöihin. Samoin työryhmä on alustavasti ollut positiivinen hajautettuihin yhteisöihin, joissa tuotanto ja kulutus sijaitsevat eri paikoissa. Työryhmässä on vahva näkemys siitä, että energiayhteisöiden, myös hajautettujen energiayhteisöiden, tulee osallistua verkkokustannusten kattamiseen, jotta asiakkaiden tasapuolinen kohtelu toteutuu. Tontin rajat ylittävän energiayhteisössä on monia ongelmallisia piirteitä ennen kaikkea asiakkaiden tasapuolisen kohtelun ja yleisesti luonnollisen verkkomonopolin osalta. Työryhmä selvittää näitä kysymyksiä.

Hajautetun uusiutuvan energian edistäminen liittyy myös tukipolitiikkaan tai muihin taloudellisiin kannusteisiin. Marraskuussa 2016 julkaistun kansallisen energia- ja ilmastostrategian mukaan uusiutuvaan energiaan perustuvaa hajautettua sähkön ja lämmöntuotantoa edistetään. Hajautettua pientuotantoa pyritään lisäämään pääosin markkinaehtoisesti ja nykyisin taloudellisiin kannusteisiin. Sähkön pientuotannon osalta säilytetään nykyiset taloudelliset ohjaukeinit mukaan lukien sähköveromalli, jossa alle 800 megawattitunnin (MWh) vuosituotanto on vapautettu sähköverossa omassa käytössä, sekä kotitalousvähennys kotitaloustyöstä. Yritysten pientuotannon investointeihin on perustelua edelleen myöntää investointitukea, jotta kansalliset markkinat kehittyisivät. Tukitasoja alennetaan kustannustehokkuuden alentuessa ja investointituista luovutaan siinä vaiheessa kun hankkeet käynnistyvät markkinaehtoisesta.

Tukipolitiikan osalta valtioneuvosto katsoo, että jäsenvaltion tulee edelleen voida päättää, onko sillä tukijärjestelmiä uusiutuvan energian edistämiseen. Mahdollisia uusia uusiutuvan energian tukijärjestelmiä valmisteltaessa tai nykyisiä kehitettäessä pienet hajautetun energian ratkaisut voidaan ottaa huomioon valtionalouden, EU:n valtioneuvoston sääntelyn ja hallinnollisen taakan asettamissa puitteissa.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 216/2017 vp

Helsingissä 12.6.2017

Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen